

Көкіректегі мағыналы ой қағазға өрнек болып түсуді қойып, компьютердің қатпар-қатпар бағдарламаларындағы сандық килобайттарға айналғалы бері адамның сөзі түгілі ойлау машығы өзгеріске түспеді ме? Десе де, өткен дәуірдің мұрасы – қағаз мұрағаттардағы, оның ішінде екінің бірінің қолына түсе бермейтін қойын кітапшадағы Сөздің қадірін білетін оқырман әлі де баршылық шығар. Ақын, журналист Садықбек Хангелдиннің қойын кітапшасындағы бұл жазбалары – жан сыры, шын сөзі әрі өткен күндердің белгісі, бұл – кеше ғана дәуірлеп, одан соң күрт құлдыраған қоғамның бейнесі. Бүгінде Садықбек Хангелдиннің өзі де, ол өмір сүрген дәуір де жоқ өмірде. Бірақ шұрайлы тілмен жазылған тағылымды шежіресі мен әсерлі де шыншыл әңгімесі қалды.

■ ■ ■

тағы тез шыға қойса, етім қызып, басқа дүниені ұмытып, бірыңғай шығармашылық шаруашылыққа көшіп кетер ме едім. Олай болған кезде кіммен иық тірессірмді кім біледі. Әйтеуір, нақ осылай тоқырамаған болар ем. Сөзім де жүздеген болар еді, қайта түлей түскен болар еді. Шабыт сөнбеген болар еді. Енді, міне, көшкен жұртта қалған иттей ұлып отырмаын. Ама! қанша, керуен кетіп қалды. Мен мөңіреп қала берем.

ӨЗБЕКӨЛІ

Алматыдағы жұмыс қауырт шаруадан басталды. Орталық Комитет Қазақстан

ҚАЙДА МЕНІҢ КҮЛКІМДІ АЛҒАН КҮНДЕР?!

Ақын, публицист Садықбек Хангелдиннің жазбаларынан

СТАЛИН
Біз келей едік. Бірақ сенімді едік. Өйткені Сталин дейтін бір алапат күш бар. Елімізді соғыстан аман алып қалған сол. Сол Сталин аяқ астынан ауырды деген хабар дүңк ете қалды. Артынан ертеңгілік сабаққа келсек, мектептегі көңіл-күй өзге. Әдеттегідей екпін жоқ. Иығы түскен адамдар. Химиядан сабақ беретін Дәметкен дейтін апамыз болатын. Бірінші сабақ сол кісінікі еді. Класқа кірді де: «Жетім қалдық қой, оқушылар» – деп жылап жіберді. Бәріміз қосылып жыладық. Енді қалай күн көреміз деп жыладық. Әлемнің тұтқасы сол кісі – амаңдығымыз соның арқасы еді, енді қараңғылық орнайды екен деп түсіндік. Болмаса қаптаған қалың қолды жау келіп шауып кете ме, кім білсін? Әйтеуір кеудені кернеткен үрейде шек жоқ.

Бірнеше күн радио зарлап тұрып, ақыры елдің барлық құбырынан азалы сигнал берілді де, Сталинді о дүниеге табыс еттік. Күн өтті, апта өтті, ай өтті – Әлем орнынан қозғалған жоқ. Ай мен Күн де ыргакты алмасуда. Бәрі бұрыңғы қалпында. Бізге ешкім тиген жоқ. Жаңа соғыс басталмады. Бұрынғысына мектепке келеміз. Сабақ бұрынғысына жүреді. Не керек, өмір жалғаса берді.

Есімде қалған бір оғаш оқиға – Бейняғыз Әкесі Сталин өлді дегенді естігенде: «Сол керек ол сұмға, әлдеқашан құруы керек еді, под-лещ» – деп қойып қалды. Менің төме шапшым тіл тұрып, шопшп кеттім. Күннің жалынақы бізге нұр шашып тұруы Сталиннің арқасы деп жүрген мені бала жүрегіме өз әкем Бәкенің түйеден түскендей мына сөзі кеудеме қанжардай қалғанға бар. Сөйтсем, он жыл жер ауып келгені со «күн көсемінің» арқасы екен ғой. Мұның бәрін ол кезде мен қайдан білейін. Ха-бар-ошарсыз кеткен – жұмыс бабы со-лай шығар деп жүрдік қой. Үйдегіміз ол кісі жайлы сөз қозғамаушы еді. Қозғауға болмайды екен ғой.

ДҮРБЕЛЕН

...Был Кеңес өкіметінде тың иге-ру дейтін ғаламат жоба жүзеге аса-тында. Бұл Сталиннің соғыстан бұрын жоспарлаған шаруасы екен. Бірақ за-ман өзгеріп кетіп, көп бармай қалған көрінеді. Енді ел билігі реформатор Хрущевтің қолына тиген кезде әлемді тітіркеткен ең батал қаламдардың бірі осы болды. Бұл мәселені о бас-та жоспарлағанда, сөз жоқ, үлкен елдің бос жатқан жерлерін барынша тиімді пайдаланып, көп халықты астық проблемасынан құтқару болды. Бірақ осы басты жанашырлық әрекеттің әр жағында соны пайдаланып, Одақтағы бар кеңістікті орыстандыру саясаты жатқаны да даусыз.

Қазақстан осы жобаның сынақ алаңына айналды. Біріншіден, қазақ да-ласы орталықтан оқшау жатқан ұша-ненің сен қен дала. Оны түбегейлі өзіне қаратып алмай болмайды. Екіншіден, бұл далада түрен тісі тимеген, қаймағы бұзылмаған құнарлы шалқар жер жа-тыр. Рахатын көру керек деп айтуға жақсы. Үшіншіден, қазақтың қарсы келер-ау деген зиялы жұртының та-мырына балта шабылып, есік айқара ашылған. Төртіншіден, түрмеге сый-май кеткен жұмыс қолмен жанға бат-пайтын шығынмен пайдалы есе салу. Бесіншіден, және ең бастысы, осы мол далада қазақтың ұлттық басымдығын жою.

Тарихтан белгілі бұл әрекетті әңгіме қылғанда менін есеі келетін ел аузында жүрген жантүршілерлік аңыздар еді. Ешқандай алдын-ала дайындығы жоқ жапан далаға қыстың көзі қырауда мыңдаған адамдард қеңес өкіметінің әр түкірінінен әкеліп шашып жібергенде, қазақ да-ласы қып-қызыл майдан даласына айналған. Қақаған сұықта баспанасыз, төсек-орынсыз, ішер ас, киер киіміз, тым болмаса жұмыс жасар құрал-сайманы сай емес, жалан ұранның жемтігі болып, тағдыр төлгеніге түскен Құдайдың кінәсіз пенделері қазақ елінің етіне өшіпсе таңба салған, өздерін де аямаған. Қызу насихатпен төңкеріліп келіп қалған қызба жастар отқа түскен көбестері қан қушқан мен қырқан қашқандар, қылмыскерлер мен қызық көргендер қынн сынга төзбей ауелі бірін-бірі түтіп жесе, келе-келе жергілікті қонақай қазақ жұртына да қырғидай тиген. Қолдан тұдырған өрт көбейген. Тіпті, тамтығы қалмай жаныл кеткен елді мекен-дер болған. Кісі өтіруу ұшығып кет-кен. Басшылар аламасз армияны пайдалануға мәжбүр болған.

Міне, бізге ол тұста толық жетпе-генмен, шештушыға құлағымызға тиіп жатқан осы келенсез жазық Сыр өңірінде бей-жай жүрген бізге де бар оқыс үрей әкеліп, қазақ ұлтының елдігіне қауіп төнгендей күйге келген. Жерді кең көлемде үстің-үстің жырта берген соң оның құнары жоғалғанын, ежел-ден мал өсіріп күн көрген қазақтың шұрайлы жайылымынан айрылып, мал шығыны болғанын, көз қуантар көк жасыл әлемнің ұшы-қыры жоқ құлазыған шаңдаққа айналып, эколо-гиясы бұзылғанын, әлімсақтан дала тұрғыны қазақтың ықтырсаыз жаң-пай қоныс аударуынан елімізде 700-ге жуық қазақ мектептері жабылғанын біз кейін білдік қой. Елгезек елдің жеміппаз жұртын жымын тауып жұмылдыра білген, сөйтіп өміршен

жүйенің «данқын» асырған әлеуетті саясаттын, дүниені дүрілкітіріп, белден басқан безбұйрек әрекеттің, іс жүзінде іш тастаған әлектің бізге бұйырған әуеселсі осындай.

НАДЕЖДА
Мен Қызылорда пединститутында әдебиет үйірмесін басқарып жүргенде педучилищенің директоры Үлмекең Рыс-бекова бір күні маған қолқа салды:

– Салықбек, бізде де өлең жазатын қыздар бар. Ақындардың ертіп келіп, өлең оқындар, менің қыздарымды да тыңдаңдар, – деді. Сөйтіп үйірменің кезекті отырысын педучилишеде өткіздік. Көп өлең оқылды. Жыиы аяқталғаннан кейін бір бармақтай сап-сары қыз:

– Аға, менін өлеңдерімді де оқып көріңізші, – деді. Түріне қарасам, орыс. Көзі шегір, ерні қалың, бетінде аздаған секпіл бар. Бірақ сөзіне құлақ салсаң, көдімгі қазақтың тап-таза жалпақ тілі, онда да сонау ілгеріден келе жатқан нақыл сөзімен таптактап сөйлейді. Сөйтсем, сол училишеде оқығанмен, шындығында таза орыстың қызы екен. Қазақ ортасында өсіп, қазақ мектебін бітірген. Ел қызығы, Жетісу өңірінен келіп оқыған қыздар керек. Аты-жөні На-дежда Андреевна Лушникова.

Сол жерде отырып, біраз өлеңдерін редакциялап бердім де: «Тағы да өлең жа-зып қой» – деп кеттім. Өріне, алғашқы бала қанат өлеңдерде көркемдік, ұйқас, ыргак дегендеріндіз ақап-ақ жатқаны тайға таңба басқандай көрініп тұр. Бірақ терен ой, барынша мөлдір, қаймағы бұзылмаған халықтық тіл бар екені де көзге ұрады. «Көбірек жаз, тезірек жаттығасын» дедім. Өзі жан-жақ, мек-теп оқушысының шамасында. Мынан-дай талаппен талпына түссе, сөз жоқ, үлкен ақын болып кетуі тиіс.

Кейін өлеңдерін алып келген де, үстінен қарап, Жазушылар одағының бөлімшесіне алып келдім. Асекең (*Асқар Тоқмағамбетов – рөд*) бұрынғы әдептіше төбесін бір сипап қойды да, «Ыһы!» дейтін дағдысымен бір жаны-ып алды. «Мына қыздың келірі аял, ә!» деп өлеңдерін төртпіке келтіре бастайды.

– Мұны біз Алматыға жіберейік, мұндай құбылыс бізде көп емес қой, – деп.

Сөйтіп өз атынан алғы сөз жазды да, «Лениншіл жасқа» салды да жіберді. Көп уақыт Надеждының суреті мен бір топ әлемі жастар газетінде «Сәт сапар» ойларымен жарқ ете қалды. Бұл қазақ әдебиетіндегі орыс қызының тұңғыш өлең жазу фактісі еді. Бүкіл оқырман қауым гу ете қалды. Түп құбылыс қой. Бір айдан кейін келсем, Асекең Қазақстан ғана емес, басқа туысқан елдерден де хат алғанын, қоржынындағы хат бір қаптан асқанын айттып, төбесін тағы бір сипап қойып, әдептіше шықылдап күліп мөз болғаны бар.

Содан біздің Надежда даңқты ақын болып шыға келді. Сол тұста сөстүстікте Расақ Қалиматова дейтін шешен қызы қазақ тілінде жап-жақсы өлең жа-зып, әдебиетсүйер қауымның ыстық мықыласына бөленіп жүретін. Шиеінде Абдулхаким Исавс деген шешен жігітті қазақша прозамен айналысып жүрді. Енді, міне, Надежда жаңа жұлдыздай жарқ етіп, Асекең басқартын әдеби ұйымның жұмысы жақсы баға алып жатты. Надеж-даны кейін ауылдымыздың қазақ жігітне тұрмысқа беріп, комсомолдық тойын өткіздік. Бұл 1965 жыл болатын. Мен ол кезде обком комсомолда істейтінмін. Сосын жас отбасы Алматыға аттанды. Нада баспада қызмет атқарды, өлеңдер жинағын шығарды. Одан кейінгі жылда-ры айтас ақыны болып алды. Үмбеталі Қарібаевтың мұражайын басқарды. Қазір өсіп-өнген ұлмен отбасының анасы, Ұзынағаштағы ауылында тұрады.

МҰЗАФАР

Бір күні обкомға Мұзаған келе қалды. Кәдімгі қазақтың қайратты қаламгері, ақын Мұзафар Әлімбаев. Жүрегі жұмақсақ, жаны кең, бүкіл Алаш ұрпағын өз күшпағында ғана көргісі келетін еліпіндеген елгезек кісі. Төрт жыл соғыста болып, туған елге деген алқалы сағынышына ала келген Арқаның арқалы ақыны елге келгеннен кейін отансүйгіш кеудесінен жыр селіп ағызған болатын. Ел сенімін абыроймен атқарып келген жауынгер ақын үлкен қуаныш үстіндегі шалқар шабыт кеңістігінде жүрген. Бұрқыраптып өлең жазады, қазақтың қанаатты сөздерін жинайды. Жыл са-йын кітап шығарып, бұл кезде оқырман қауымының жүрегің жаулап алған кезі.

Мұзаған балалар журналы «Балдыр-ғанның» бас редакторы. Осы журнал жарық көргелі бері он жылдан асып ба-рады. Жұртшылықтың аңсап көрген ба-сылымы дүниеге келгеннен-ақ оның тағдыры Мұзағанның қолында. Дарын-ды редактор журнал тізгіні сенімді қолға табыс етілгенін көп ұзамай-ақ дәлелдеп берді. Басылым оқушының асығып күтетін, сүйікті серігіне айналды.

Қазір жаппай баспасөзге жазы-лу науқаны басталған кез. Мұзаған да

өзі шығарып отырған журналының ел ішіндегі таралымын кенейту мақсатында жолға шығып, қазағы мол Сыр өңіріне ат басын тірген екен ғой.

Обкомда мені көріп қуанып қалды. Таңданағын жасыра алмады

– Сен осында ма едің, Салықбек? – деді маған қарап. Кеудесіне қонған ойды тайсалмай айтып табанда ағынан жары-латын ақ көңіл адам қарап тұра алмай:

– Білікке бой ұрғаның ба, әлде қызық көріп келдің бе? – деп бір қойды.

Күтпеген сұраққа мен не дерімді білмей абыржып қалдым. «Екеуі де бар ел!» дейін бе. Бірақ мен үндей алмадым.

Ол кісі менің жауабымды күтпеген де бо-лар, сөзді ары қарай өзі жалғастыра берді.

– Жаксы жұмысқа келгенсің. Қызметің құтты болсын! Бірақ бұл өте

■

Садықбек Хангелдин (1938-2014) – ақын, публицист. «Шапақты шақ», «Уақыт сазы», «Сенім» т.б. онға жуық жыр жинағының авторы. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі. Ұзақ жылдар бойы мемлекеттік қызметтерде абыройлы еңбек өткен, елдің мәдени, рухани өрлеуіне үлес қосқан қайраткер. 2001-2014 жылдары «Түркістан» газетінің тұрақты авторы. Шығармашылықтың азабы мен замана сынақтары тұралы бұл жазбалар қаламгердің «Құбыла» (2006) атты естелік жинағынан алынды.

жауапты жұмыс қой. Қыруар күш салуды талап етеді. Ал сен жап-жақсы ақынсың. Қалам ұстаған адамға мұны қиыстыру қиын шаруа. «Екі кемеңнің басынан ұстаған суға кетеді» дегіші елі данағой жұртым, қиналармын-ау деп қорықпаймысың?

Осы бір отты сөзді өзім де білетінмін, ол өзімді де мазаламай қойған жоқ еді. Бірақ нақ осылай алдымнан шығар деп зер салмаппын. Кәдімгідей қысылып қалдым. Ама! қанша? Ағам тауып ай-тып отыр. Оған не деуге болады. Мұны тікелей сұрақ деп емес, жаны ашыған-дықтан аға салған ақыл деп қабылдадым.

Кейін қызметке болып қатар жұмыс істеген кезімде ағаның аталы сөзін та-лай естіп, санама сәуле тапқан сөттерім аз болған жоқ.

АНҒАЛДЫҚ

Ал тұңғыш жинағымын шығу та-рихы былай болатын. Қолжазбадан хабар болмай кеткен соң төрт жыл өткеннен кейін басынанып сол кездегі директоры Дүйсенбек Еркешевке хат жаздым. «Ағатай, мен ақын едім деп кеуде кер алмаймын. Бірақ тұңғыш жинағымыз Асқар Тоқмағамбетовтің жолдамасы-алғыөсімнен баспаға жіберіп, оған Одақтағы Сырбай Мәуленовтің ұлысаты мен бас редактор Жәрдем Түлекөвтің бұрыштамасы қойылғанын білемін. Алайда кітап содан бері ха-барсыз кетті. Қолжазбам баспа талабын қанағаттандырмай жатса, солай бол-ды деп бір ауыз хат жазыңыздаршы» – алаңсыз болайын деп едім. Алматыға барып ауызба-аушы сөйлессем бе деп те ойлап едім. Оған менде мүмкіндік бол-май тұр. Жұмыс бабы солай – шыға ал-маймын. Тастап жүре беретін жұмыс болса солай істер де едім. Өкінішке қарай, жұмыс ондай болмай қинап тұр. Мүмкін болса, мені зүре қылмай-ақ көмектесіңіз», – деп өтініш білдірді.

Директор хатты алған да, бөлімдегі жігіттерге тапсырма берген. Сөйтіп жо-спардан тың сол тұста жарық көрген «Тұңғыш кітап» сериясына салған да жіберген. Ал бұл сериядан тез шыққанымен, кітаптың көлемі тура келмейді. Тез шығару үшін амал-сыз қолжазбаны аяусыз қиған. Соны-мен, биттің қабығындай қиықене төрт бұрышты ақ кітап кеңішпей келіні қолыма тиді. Редакторы Тұманбай Молдағалиев – менің ең жақсы көретін ақынм.

Сондағы қуанышты, әрине, ешбір биік сезіммен салыстыруға болмайды. Бұл бұрын-соңды басымнан кешпеген мөлдек, тосын сезім. Кейінгі кітаптың шыққанда да қуандым ғой. Әр кітапқа оқшау қуанасыз. Бірақ бірінші кітаптың қуанышына тең келе қоймас.

Сол тұңғыш кітап шыққанда менің анағраным – мәселе кітаптың құнды-лығында ғана емес екен. Мен өлеңім ортанқол дүние болған соң шынайы қал-ау деп, өзімді өзгеден кем тұтып бокы-рап жүрмін ғой. Салыстырып қарасам, басқа жарық көрген кітаптардан кем жері жоқ. Ұялмай оқытын өлеңдер. Мәселе мезгілімен қозғау салып, басынаны жос-парына енгізіп отыру керек екен ғой. Басынаны поэзия бөлімінде отырғандар көзімді білетін, көңлі жақын немесе бір кәлемге керек болар-ау деген адамдардың шығармаларын жыл сайынғы дәстүрлі жоспарға енгізіп отырады екен де, мына біз сияқты беймәлім, сыртта жүрген, баспадағыларға ықпалы жоқ адамдардың кітаптары жыл сайын ығыстырылап, жоспарға енбей жата береді екен. Жоспарға енбеген кітап жарық көрмейді. Ол кімнің кітабы болса да бәрібір.

Мен болсам, мұның бәрінен хабарым жоқ. Өкім болдым деп үндемей жата бер-ем. Сөйтіп, өзімді-өзім творчествостан қол үзіріп алғандымдай боларам. Сол кітап мезгілімен шықса, мен қызылып жаңа кітап шығаруға ұмтылар ем. Ол кітабым

СЛУКІНС

Адам ашуланса әр түрлі күтпеген әрекеттерге баратын көрінеді ғой. Мен өзімнің соңғы кезде басымнан кешкен жағдайымды, үлкен апатқа ұшыраған, қарьерамның қабырғасы сынған, үмітімнің үзілген жері деп түсініп, қатты қабырып жүрдем. Өмірден түлігімінен сонша, жора-жолдас, дос-жараным хабарласуан қалдым.

Ашу үстінде көп жыл көп үзіп кет-кен өлең жазу ісіне бет бұрғанымды білмей қалдым. Өріне, көп суып, сезімге мұз қатқан қаткыл кеуделі пенделен қайбір құлшығар ой түлеп ұша қойды дейсің. Әйтеуір өзіңді қамшылап, өлімнің тырнағынан алып қалу ғой. Кеудені кернеткен ызғары сөзімді жібіту, өзекті ойға жинақталған жөректік жүктерді түсіру, шуағы бол-са – ашу, жылыу болса – шашу, сөйтіп алшақтан кеткен жұртымен шұрқырасып табысу. Ол қуанса, сен – серу.

Сөйтіп сол жылы «Жалын» бас-пасына кезекті өлеңдер жинағымыз берілді. Оны «Сенім» деп атады. Сондағы айтайын дегенім – өзіне елдің сенім артуы деген не? Оның салмағы қандай болады, қалай алып жүру керек, сенімді ақтай алсаң, қайда барасың, ақтай алмасаң, жағдай қандай күйге түсіреді деген толғаныстар еді. Алдын ала айтпейтін, «Сенім» содан басапа-да алты жыл жатып, 1983 жылы жарық көрді. Бірақ сол екі ардада «Жазушы» баспасынан менің екі жинағым шығып үлгерген еді. 1982 жылы – «Уақыт сазы», 1984 жылы – «Күтемің сенім».

...Сөйтсе де өршеленіп, өзімді-өзім жаны бердім. Шабын жанымды шым-шылап, дегірініп алдым. Ұйқыға кет-кен сезімдерімді түрткілей бердім. Ой мұхитына құлаш сермедім. Ау, бір бас-тау, одан қалған негіз бар еді ғой. Қайда менің күлкімді алып, ұйымды алмай, сезімдімі сіңіркелеп, кеудемде алмас қылпшай жарқылдаған сонау сипқыры найзағайлар!

Кеңішпей қай қыпқайқа ілінгендей болдым. Көп оқымын. Өлемдік по-зициян соңғы үлгілерімен таныстым. Қазақ ақындарының да аяқ алысын бағдарлап байқалды. Біраз кешейілдеп қалғанын болмаса, көптеген көз жазып қала қоймаған сияқтымын.

Сөйтіп, білекті сыбанып жаза бас-тадым. Жаппар Ием өз жар болсын! Бағымды тағы бір сынап көрейін. Қазір кітап шығарып жатсам, мен біреу на-шар кітабын бөлемімен шығарып жүр деп айта алмайды. Орталық Комитет-тен кеткенімді бәрі біледі. Енді тар-тынағын не жөнім бар. Білім бар, жөрібө де жетіп қалар, өмір көрдім, енді жабқағамын ұят шығар дедім.

Онашада өзімнен қалғанда, алдына қағаз жазып, қолына қалам алғанда, сан жылдан бері жаныңды шымышып, жүрегіңді тербеп, сезімдімі түрткілеп жүрген ойлар жентектеліп келе береді екен. Жарық дүниеден орын ала алмай, кеудеңде қыстығып жүрген керкұла сөз бүлқынып, жүректі жарып ұшып, жөңкіле береді екен, еңкілеп, серпіле береді екен. Өзімді-өзім ұмытып, екініміңді баса алмай, елім бердім, егіле бердім.

Сөйтіп, алты жылда алты кітап әзірлеп, әрең басылдым. Алтыншы-сын өзімнің 50 жылдығымның қар-саңында шығаруға әзірлегем. Сол 60 жылдығымның қарсаңында әрең шықты. Мінеки, кітап шығарудың қазыбаты осы. Бірақ жазғандарыма әділ бағасын аларым деген үмітім ақталмады. Менің творчеством туралы ешкім ау-зын ашып, аяуа екен немесе мынау екен деген жоқ. Бұл не? Іліп алау ештеңе таппағаны ма, әлде кемшілігін асы-рып, жақсылығын жасыра алмағаны ма? Ау, биттің қабығындай алғашқы екі кітабым да назардан тыс қалған жоқ еді ғой. Сапасына қарай пікір туған жоқ па еді? Мен оған қуанған жоқ па едім. Маған сол қуаныш қазір керек еді ғой. Болмаса жазғыштар көбейіп, сынышлар жетпей, кезекте тұрмай ба? Әлде сынның сыры кетіп, сын-шылар самарқау тартты ма? Қалай да қайранмын. Осы үнсіздіктен шошынам.

ӨБІЛМӨЖІН

«Уақыт сазы» атты кітабымның ситнальный экземплярын Әбекен Ко-митетке өзі әкеп берді. Әбекен деп отырғаным, басынаны сол кездегі ди-ректоры Әбілмәжин Жұмабаев. Бұрын ол да ЦК-да істеген. Өзі Қызылорданың азаматы. Жұмсақ мінезімен, бай жүрегімен жанына жылу беретін си-рек адамдардың бірі осы Әбекен. Өзім өте жақсы көрем. Сыпайылық пен ішкі мәдениеті жымдасып, ағамды өз ортасында өте сұлу етіп көрсететін. Ілтипат мен мейірімділік өзінен үлкенге де, кішіге де айрықша жарық беріп тұратын. Мына әрекетіне мен не дерімді білмей қалдым. Қатты риза болдым.

Кейін ол кісі Кітап палатасына ауысты. Мен өзімнің 50 жылдығыма таңдамалымды әзірлеу үстінде «Пер-нелер» өзімде бір-ақ дана болған соң, мүмкін болса тағы біреуін тауып бересіз бе дегенім. 20 жыл бұрын шыққан тырнақтай кітапты қайлан табысам. Ал Әбекен соны еріпбей кітап қорынан тауып әкеп берді. Адамға осындай гажайып жақсылықтар жасай-тын пенделер өте аз ғой. Мен Әбекене әрқашан бас иіп, іштей тілекші тілеп жүрем.

«Уақыт сазы» қолыма тиген күні мен Қызылордаға жүрейін деп тұрғанмын. Өте дұрыс болып кетті. Қалтама салып алып, тартып кеттім. Алматыға барғанда не бітіріп жүрісін дегендерге тым болмаса бетке ұстар дүние осы болар. Басқанын болса да өңдіре алмадық. Оны өздері көріп отыр. Сонымен туған жерге барған соң мақтанып, қызыл кітапты ашып жіберіп, ал көп оқынып, ал көп ойын. Ана жаралан кейін өзіме өзімнің шын риза болған кезім еді осы бір уақ.

КОРПОРАТИВТІ ЕРЕЖЕЛЕР ҚАЛЫПТАСА МА?

Экономиканың жаһандануы мен оған қоса жүретін сыртқы сау-да айналымының кенею үдерістері, Қазақстанның транзиттік әлеуетін жүзеге асыру ҚР аумағында көлікті дамытудың жаңа үдерісін , көліктік қызмет көрсетудің жоғары тех-нологияларын талап етеді. 2014 жылғы 11 қарашада мемлекет бас-шысы Н.Назарбаев «Нұрлы жол – болашаққа бастар жол» атты елдің жаңа экономикалық саясатын жа-риялады. Елбасы Қазақстанның көліктік-логистикалық инфра-құрылымын дамытудың маңыз-дылығына ерекше көңіл бөлгені аян. Логистиканың бірінші кезекте-гі міндеттеріне көліктің әр алуан түрлерінің өзара әрекеттесуін оң-тайландыру, логистикалық қыз-меттердің сапасын арттыру т.б. жатқызуға болады.

Бірыңғай ақпараттық-техно-логиялық кеңістікті қалыптасты-ру мақсатында қолданылған көліктік-логистикалық үдерістер қатысушыларының ақпараттар базасы, технологиялар мен ақпа-раттық жүйелерін интеграция-лау талпыныстары сәтті бола ма? Ұлттық және аймақтық көліктік ло-гистика жұмысының нормативтік-құқықтық негіздерінің болма-уы кедергі жасайтынына куә бо-лып жүрміз, ал оның салдары-нан үйлестірілген, тиімді қызмет ететін көліктік-логистикалық ре-сурстарды басқару механизмінің жоқтығы байқалады.

Қазақстанда осындай инте-грациялық тәжірибелік кешенді шешу мемлекеттің көліктік сая-сатын жүзеге асыру шеңберінде ірі әрі ұзақ жұмысты қажет ете отырып,